

The Role of Virtual Networks in the Growth of Student Misbehavior and Moral Etiquette

Mohammad Hassan Tulaei ¹

Research Paper

Received:
7 July 2020

Accepted:
23 November 2020

P.P: 121-139

ISSN: 2251-6972
E-ISSN: 2645-5196

Abstract

The aim of this study was to determine the relationship between social networks and the growth of students' misbehavior and immoral behavior. This research is applied in terms of purpose and in terms of descriptive-analytical nature. The target population included all experts, university teachers, cultural officials, as well as cyberspace police, of whom 201 random samples were selected using Cretaceous and Morgan tables. A data researcher with acceptable validity and validity was used to collect the data. The validity of this survey was confirmed using the Chronoch alpha($r=0.89$). Statistics such as Klomogrov-Smirnov, Wilcoxon and Friedman were used to analyze the data. Based on the results, all the hypotheses have been proven, that is, social networks play a role in the importance of content sharing, the relationship between the network, intra-group compatibility, and changing user attitudes and Etiquette.

Keywords: Education, Virtual Network, Ethics, Culture.

DOR: 20.1001.1.22516972.1401.30.54.5.0

1.Full Professor, Department of Education, University of Farhangian, Yazd, Iran. Mhtavala@gmail.com

نقش شبکه‌های مجازی در رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران دانشجو

محمد حسن تولائی^۱

چکیده

پژوهش حاضر با هدف مشخص نمودن ارتباط بین شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء اخلاق و رفتار دانشجویان نگارش شده است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش کارشناسان، اساتید حوزه و دانشگاه، صاحب‌نظران فرهنگی و پلیس فتا هستند که بر اساس جدول کرجسی مورگان تعداد ۲۰۱ نفر به‌عنوان نمونه و به‌صورت اتفاقی انتخاب شدند. جمع‌آوری اطلاعات با پرسشنامه محقق ساخته اجرا شده است که روایی محتوایی و روایی ساختار آن تأیید شد. پایایی پرسشنامه نیز با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از آزمون‌های کولموگروف-اسمیرنف، آزمون رتبه‌های علامت‌دار ویلکاکسون و آزمون فریدمن استفاده گردید و تمامی فرضیه‌های پژوهش اثبات شدند که به ترتیب: به اشتراک‌گذاری مطالب کاربران دانشجو، روابط درون شبکه‌ای کاربران دانشجو، هم‌نوایی درون‌گروهی کاربران دانشجو و تغییر نگرش و رفتار کاربران دانشجو در شبکه‌های اجتماعی مجازی در اولویت اثرگذاری و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان قرار دارند.

کلیدواژه‌ها: تربیت؛ شبکه مجازی؛ اخلاق؛ فرهنگ.

مقدمه و بیان مسئله

با عمومیت یافتن استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با دستگاه تلفن همراه، کاربران می‌توانند در هر مکان و هر موقع از شبانه‌روز، علاقه‌مندی‌ها، عکس‌ها، فیلم‌ها، افکار و فعالیت‌های خودشان را با دیگران به‌طور متقابل به اشتراک بگذارند. "فضای مجازی دنیای وسیع و پیچیده‌ای است که افراد و گروه‌های مختلف با گرایش‌ها، باورها و اعتقادات گوناگون در آن زندگی می‌کنند. از خصوصیات بارز این فضا بی‌مکانی و بی‌زمانی است. از بین رفتن فاصله مکانی و افزایش بی‌سابقه توان انسان‌ها برای مبادله و مراوده با یکدیگر، فرایند هویت‌یابی جمعی افراد را دگرگون ساخته است" (منتظر قائم، ۱۳۸۴: ۲۳۱). به گزارش پایگاه خبری وب‌سایت رند و بر اساس آخرین آمار سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی از وضعیت بخش ICT کشور، تا پایان شهریورماه ۱۳۹۸ تعداد مشترکان اینترنت باندهن به ۶۷ میلیون و ۶۸۷ هزار و ۴ نفر رسیده است. از این تعداد تنها ۴ میلیون و ۶۹ هزار و ۲۲۷ نفر، مشترک اینترنت ثابت (از طریق فناوری‌هایی مانند ADSL و یا فیبر) هستند و ۶۳ میلیون و ۶۱۷ هزار و ۷۷۷ نفر از موبایل برای اتصال به اینترنت استفاده می‌کنند.

بر اساس این آمار که تا پایان شهریورماه سال ۹۸ به‌دست آمده است، ضریب نفوذ اینترنت در کشور به ۸۱,۴۸ درصد رسیده است و ضریب نفوذ اینترنت موبایل ۷۶,۵۸ درصد و ضریب نفوذ اینترنت ثابت ۴,۹ درصد برآورد.

بنابراین برخلاف اینترنت ثابت، نفوذ اینترنت موبایل در کشور در حال رشد است و به بیش از ۷۶ درصد رسیده است. در این میان آمارها نشان می‌دهد که ۹۳,۹ درصد کاربران برای اتصال به اینترنت از فناوری نسل ۳ و ۴ موبایل (G۳ - G۴) استفاده می‌کنند و تنها ۵,۸۸ درصد کاربران از طریق فناوری DSL و کمتر از یک درصد نیز از طریق فناوری FTTX به اینترنت متصل می‌شوند. (<https://www.rond.ir>)

این ارقام نشان‌دهنده تأثیرات اینترنت بر جامعه ایرانی بوده و دورنمای اتفاقاتی است که در عرصه اخلاقی و فرهنگی و اجتماعی رخ می‌دهد. طی سال‌های گذشته گروه‌های مختلف،

موضوعات ضد اعتقادی و دینی را به روش‌های متعدد به‌منظور تغییر نگرش و فرهنگ جوامع بشری به‌منظور تربیت کاربران به سبک دلخواه و در راستای منافع و اغراض سیاسی و اقتصادی خودشان به‌خصوص برای مسلمانان سراسر جهان و بالأخص شیعیان، توزیع و تکثیر می‌کنند. با یک جستجوی کوتاه و یا با سیری در کانال‌ها و گروه‌های موجود، این کلیپ‌ها و داستان‌های خود بافته، موهن، ضد اعتقادی، ضد اسلامی و فرهنگی به‌دوراز شأن انسان در قالب‌های گوناگون قابل‌رؤیت است و مشکل آنجاست که عموم کاربران بدون توجه به عواقب نشر این مطالب آن را با دیگران به اشتراک می‌گذارند. امکاناتی که شبکه‌های مجازی در اختیار کاربران خود قرار می‌دهند، این فرصت را به این گروه‌ها می‌دهد تا با حضوری گسترده و عموماً ناشناس در این شبکه‌ها از امکانات آن‌ها برای انتقال پیام‌هایشان بیشترین بهره را ببرند. بنابراین می‌توان گفت که علیرغم ایجاد فرصت‌های بسیاری که در اختیار بشر قرار داده‌اند و فاصله زمانی و مکانی در روابط اجتماعی انسان را حذف کرده‌اند، تهدیدهای زیادی را نیز به همراه دارند که می‌تواند ارزش‌ها و اعتقادات دینی و مذهبی و به‌تبع آن امنیت انسانی را در هر گوشه از دنیا به خطر اندازد. هر یک از شبکه اجتماعی فرهنگ ارتباطی خاص خود را دارد و هویت مطلوب خود را ترویج می‌کند. شبکه‌های اجتماعی مجازی در عصر حاضر نقش مهمی را در عرصه تغییر و تحولات فرهنگی و اجتماعی بر عهده‌دارند و منشأ بسیاری از آسیب‌های اجتماعی معاصر شده‌اند.

برخی از نظریه‌پردازان ارتباطات، معتقدند جهان در دست کسی است که رسانه‌ها را در اختیار دارد. در جهان معاصر که موسوم به «عصر اطلاعات و ارتباطات» است و رسانه‌ها همه‌چیز را در تسخیر خود درآورده‌اند، کارکرد و اهمیت رسانه‌ها بر کسی پوشیده نیست. یکی از کارکردهای شبکه‌های اجتماعی مجازی، هدایت افکار عمومی به سمت اهداف تعریف شده است و به‌عبارت‌دیگر مدیریت افکار عمومی است. از این‌رو شناخت رابطه شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران دانشجو امری لازم و ضروری است. به دلیل گستردگی حوزه تسلط شبکه‌های اجتماعی مجازی در جوامع امروزی و نیز برخورداری این پدیده از ویژگی سیال بودن و حرکت پویامدارانه، لازم است که همگام با رشد و تکامل

فناوری و تولیدات محتوایی در ابعاد مختلف در شبکه‌های مجازی، تأثیرات آن‌ها به‌ویژه در عرصه‌های اخلاقی و اجتماعی، میزان تأثیرگذاری‌های محتوایی در گروه‌های سنی مختلف و مقاطع تأثیرپذیری بیشتر مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد. از سویی نگرش متفاوت از سوی مخاطبان، سیاست‌گذاران به مقوله شبکه‌های اجتماعی و سعی در محدود و مسدود کردن آن در برخی از جوامع از یک‌سو، بروز و شکل‌گیری تحولات اجتماعی با چاشنی شبکه‌های اجتماعی از سوی دیگر، این دغدغه را ایجاد می‌کند که شبکه‌های اجتماعی چه رابطه‌ای با تغییر نگرش و سستی عقاید و در نتیجه رشد سوء اخلاق و رفتار می‌گردد. دستور مقام معظم رهبری به‌عنوان امام جامعه مبنی بر تشکیل شورای عالی فضای مجازی، مؤید اهمیت موضوع است. چراکه؛ اینترنت و فضای مجازی در تمامی شئون زندگی فردی و اجتماعی افراد جامعه رسوخ کرده و تأثیرگذار است. بنابراین برای یافتن راه حل مقابله با تهدیدات فضای مجازی باید میزان تأثیرپذیری کاربران روشن گردد لذا در این پژوهش ما در پی یافتن نقش شبکه‌های مجازی در رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران دانشجو هستیم. در این پژوهش محقق تلاش دارد این موضوع را مورد مطالعه قرار دهد که فضای مجازی چه تأثیراتی در رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران دانشجو دارد؟ آیا می‌توان اذعان داشت که تقویت یا تضعیف ارزش‌های اخلاقی متأثر از استفاده دانشجویان از فضای مجازی و به اشتراک گذاشتن و تبادل اطلاعات است؟ آیا رابطه‌ای بین دسترسی دانشجویان به فضای مجازی و ارتباطات درون‌شبکه‌ای با ارزش‌های اخلاقی وجود دارد؟ آیا رابطه‌ای بین استفاده بیشتر دانشجویان از فضای مجازی و تغییر نگرش و رفتارهای اخلاقی وجود دارد؟ به‌عبارت‌دیگر آیا دانشجویانی که به اینترنت دسترسی دارند، ارزش‌های اخلاقی آنان متفاوت می‌شود.

مبانی نظری

مبانی نظری زیادی در این رابطه وجود دارد اما از این میان، دیدگاه نظریه کنش ارتباطی هابرماس و نظریه دیگران استفاده شده که به اختصار در جدول ۱ به آن اشاره می‌شود

جدول ۱. چارچوب نظری تحقیق

مفهوم نظریه	نظریه پرداز	نظریه	ابعاد	ردیف
کنشگران برای رسیدن به یک درک مشترک از طریق استدلال، وفاق و همکاری با یکدیگر ارتباط متقابل برقرار می‌کنند.	یورگن هابرماس (۱۹۸۱)	نظریه کنش ارتباطی		اشتراک گذاری مطالب و اطلاعات
کارکردهای خاص و ویژه شبکه‌های اجتماعی شامل همگرایی، خردجمعی، فرهنگی، کارکرد اجتماعی، کارکرد سیاسی، ابزاری، رسانه‌ای و منبع است	مولانا (۱۳۸۴)	همگرایی		
ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی عبارت‌اند از: به اشتراک گذاری؛ بسیج کنندگی و غیره.	ضیایی‌پرور (۱۳۸۸)	اشتراک گذاری		
کنش‌های روزمره در زندگی افراد هم تولید و هم بازتولید ساختارهای اجتماعی هستند.	گیدنز (۱۳۷۸)	تعامل‌گرایی و ساختارگرایی		روابط درون‌شبکه‌ای
کارکردهای عمومی شبکه‌ها شامل معرفت‌سازی، تولید، ابداع، نشر و نگهداری ایده‌ها، انگاره‌سازی و غیره.	مک کوئیل (۱۳۸۲)	انگاره سازی		
فردی با قدرت ارتباطی خویش به افراد خاصی مرتبط می‌شود.	جرج زیمل (۱۹۱۸)	شبکه‌های ارتباطی		

مفهوم نظریه	نظریه پرداز	نظریه	ابعاد	ردیف
بر این اساس، رسانه‌های جمعی حتماً بر افکار عمومی اثرهای قوی دارند. سه ویژگی (ارتباط جمعی، تراکم، همه‌جا بودن) یعنی هم‌نوایی و هم‌صدایی در ایجاد اثرهای قوی بر افکار عمومی با هم ترکیب می‌شوند.	الیزابت نوتل نئومان (۲۰۱۰)	نظریه ماریپیچ سکوت		هم‌نوایی درون‌گروهی ۳
افراد تحت تأثیر گروهی قرار می‌گیرند که به آن تعلق دارند.	کورت لوین پال فلیکس (۱۹۷۶)	پویایی فردی تأثیرپذیری گروهی		
افراد تحت تأثیر رفتار کسانی قرار می‌گیرند که در زندگی روزمره با آن‌ها تماس دارند.	گابریل تارد (۱۸۹۰)			
ارتباطات جمعی ابزار تغییرات اجتماعی است.	جان دیویی (۱۹۵۲)	اصالت عمل		تغییر نگرش کاربران و افکار ۴
هر فردی با قدرت ارتباطی خود به افراد خاصی مرتبط می‌شود.	جرج زیمل (۱۳۸۶)	شبکه‌های ارتباطی		

پیشینه پژوهش

در خصوص موضوع میزان تأثیر گذاری شبکه‌های اجتماعی مجازی، مطالعات و مقالات مرتبطی انجام شده که به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

در پژوهش خسروجردی (۱۳۹۳) با عنوان «بررسی میزان تأثیر گذاری شبکه‌های اجتماعی اینترنتی بر نگرش شهروندان تهران با تجزیه و تحلیل آماری اطلاعات و داده‌های به دست آمده از محیط عملیاتی پژوهش نشان داده است که «شبکه‌های اجتماعی اینترنتی» به طور معناداری بر سه بعد (اخلاقی- فرهنگی، سیاسی و اجتماعی) شهروندان تهرانی تأثیر گذار هستند.

در پژوهش قاسمی (۱۳۹۱) با عنوان «بررسی تأثیرات و پیامدهای شبکه‌های اجتماعی مجازی بر هویت اجتماعی جوانان» پرداخته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌عنوان یک پدیده نوظهور هم دارای آثار مثبت و هم آثار منفی هستند. آثار منفی آن شامل تکه‌پاره شدن سریع جوامع، دگرگونی مفاهیم مکان، زمان، فضا و منابع فرهنگی، به چالش کشیده شدن هویت‌های اصیل و سنتی، رواج هویت‌های سیال و ناپایدار، گمنامی و ناشناس ماندن و سرقت هویت است. آثار مثبت آن شامل افزایش منابع هویتی و آزادی عمل افراد برای کسب منابع موردنیاز، رهایی و آزادی افراد از چنگال عوامل و متولیان فرا فردی هویت‌سازی، فراهم آمدن واقعیت به‌گونه‌ای مجازی و غیره از آثار مثبت این پدیده هستند که اگر از آن‌ها استفاده درستی به عمل آید، باعث رشد و پویایی هویت اجتماعی در میان افراد جامعه خواهد شد.

پتیت^۱ (۲۰۰۴) در پژوهشی که با هدف ارائه الگوی مطالعه جنبش‌های اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی در گفتمان اینترنت در سال ۲۰۰۴ میلادی انجام داده است، به اهمیت توجه به نقش اینترنت در بسیج جهانی توده‌های مردم اشاره کرده و دلیل این اهمیت را امکان انتشار گسترده و سریع اطلاعات می‌داند. به همین دلیل، وی پرداختن به کیفیت اتصال جنبش‌های اجتماعی از طریق گفتمان اینترنتی را شایسته اهمیت برشمرده و اینترنت را یکی از مهم‌ترین بسترهای مطالعه جنبش‌های اجتماعی عصر کنونی می‌داند.

فضای مجازی نمونه‌ای از تحولات فناوری ارتباطی و اطلاعاتی است که تغییرات عمیقی را در عرصه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی ایجاد کرده است تا آنجا که حتی منشأ تولید نظریه‌ها و مفاهیم جدید در حوزه‌های مختلف جامعه‌شناسی، روانشناسی، ارتباطات، اقتصاد و به‌طور کلی علوم انسانی شده است.

شبکه‌های اجتماعی مجازی، مجموعه‌ای است از اشیاء یا دستگاه‌هایی مانند تلفن، دوربین‌نگار و رایانه که به هم متصل‌اند. گسترش فناوری اطلاعات سبب توسعه ارتباطات شده است و این گسترش ارتباطات با ابزارهای نوین اطلاعاتی سبب می‌شود تا در حوزه درون‌متنی فناوری اطلاعات یعنی در حوزه مجازی هم بین کاربران شبکه ایجاد شود و شبکه‌های اجتماعی مجازی به

1. Petit

وجود آیند. شبکه‌های اجتماعی مجازی نقاط اتصال کاربران اینترنتی با یکدیگر است. این شبکه‌ها در قالب وبگاه و سایت اینترنتی، محیطی را فراهم می‌کنند که کاربران می‌توانند علاقه‌مندی‌های خود را با استفاده از نمادهای متنی، صوتی و تصویری در آن‌ها بارگذاری کرده و در مورد این محتویات با یکدیگر گفتگو کنند. افراد اغلب برای دستیابی به اطلاعات، منابع و موقعیت‌ها، به روابط شخصی و نزدیکان خود متکی هستند. این روابط، شبکه اجتماعی فرد را تشکیل می‌دهد و آن به نوبه خود، سیستم اجتماعی را به وجود می‌آورد. دانشمندان اجتماعی از مفهوم شبکه اجتماعی برای اشاره به سیستم پیچیده روابط بین افراد در سیستم اجتماعی استفاده کرده‌اند. شبکه اجتماعی یا منبع تولیدکننده سرمایه اجتماعی، ترکیبی از کنشگران (کنشگران، لزوماً افراد نیستند، بلکه سازمان‌ها و گروه‌ها را نیز در برمی‌گیرند) و روابط بین آن‌هاست. به عبارت دیگر شبکه اجتماعی الگویی از روابط است که کنشگران را به هم متصل می‌کند (شارع پور، ۱۳۸۶: ۱۷۰).

شبکه‌های اجتماعی مجازی، جامعه‌ای برخط که کاربران آن مجاز به اشتراک اطلاعات، تصاویر، فیلم‌ها، نرم‌افزارها و غیره برقراری ارتباط با دیگران و کشف نشانی ارتباط افراد جدید هستند. آرپانت^۱ و بی بی اس^۲ نخستین شبکه‌های اجتماعی هستند که تا دهه ۱۹۸۰ شکل گرفتند. با عمومیت یافتن اینترنت در سال ۱۹۹۰ پایگاه‌های گوناگونی راه‌اندازی شدند، اینترنت وارد عرصه زندگی عمومی مردم شد و پایگاه‌های تجاری، دانشگاهی و آموزشی، در سراسر وب رواج یافت تا اینکه شبکه‌های اجتماعی امروزی همچون فیس‌بوک (در سال ۲۰۰۴) یوتیوب (در سال ۲۰۰۵) توئیتر (در سال ۲۰۰۶) و بسیاری از شبکه‌های اجتماعی دیگر راه افتادند و امروزه میلیون‌ها نفر از سراسر جهان را در محیط مجازی گرد هم آورده‌اند (سلیمانی، ۱۳۹۰: ۲۴). شبکه‌های اجتماعی مجازی به علت بی‌مکانی حاکم بر اینترنت، بر علایق افراد و گروه‌ها بنیان نهاده شده‌اند. ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی عبارت‌اند از: به اشتراک گذاری، بسیج کنندگی، سازمان‌دهی، دوستی (دوست‌یابی)، استناد و تعمیم، چندرسانه‌ای بودن، گپ، نقد بی‌رحمانه، دنبال کردن و دنبال شدن، باز انتشار، خرد جمعی، جهانی بودن، سرگرمی، ساختار

1. Advanced Research Projects Agency Network (ARPANET)
2. Bulletin board system

دمکراتیک، قدرت سرمایه اجتماعی، تحرک اجتماعی و ابتکار و خلاقیت (ضیایی، ۱۳۸۸: ۲۵). به طور کلی می‌توان گفت کارکردهای شبکه‌های اجتماعی، صورتی دوجبهی دارد و می‌توان آن‌ها را در دودسته کلی عمومی و خاص قرار داد. کارکردهای عمومی مواردی است که به طور عمده در فضاهای ارتباطی انسانی تحت تأثیر رسانه به معنای کلی آن اتفاق می‌افتد، اما با تأثیر از موجودیت خاص حاکم بر رسانه‌های اجتماعی پدیدآورنده شبکه‌ها، با سایر کارکردهای رسانه‌های ارتباطی متفاوت است. منظور از کارکردهای عمومی، کارکردهایی است که در سایر رسانه‌های ارتباطی نیز وجود دارند و تنها در انحصار این شبکه‌ها نیستند. به عبارت بهتر وجه تشابه کارکردی شبکه‌های اجتماعی با سایر رسانه‌های ارتباطی است. عمده‌ترین کارکردهای عمومی شبکه‌ها شامل معرفت‌سازی، تولید، ابداع، نشر و نگهداری ایده‌ها، انگاره‌سازی، بحران‌سازی و بحران‌زدایی، بحران‌زا، استفاده ابزاری در خدمت اهداف و غیره است.

بشیر و افراسیابی (۱۳۹۱) پژوهشی را با عنوان «شبکه‌های اجتماعی اینترنتی و سبک زندگی جوانان: مطالعه موردی بزرگ‌ترین جامعه مجازی ایرانیان» به انجام رساندند. یافته‌ها نشان می‌دهد که میان عضویت در شبکه‌های اجتماعی اینترنتی و نحوه اختصاص وقت به سایر فعالیت‌های اجتماعی، ارتباط وجود داشته و بیشتر پاسخ‌دهندگان اذعان کرده‌اند که به دلیل استفاده بیش از حد از اینترنت برای فعالیت در شبکه‌های اجتماعی اینترنتی، مورد اعتراض سایر اعضای خانواده واقع شده‌اند. همچنین میان عضویت در شبکه‌های اجتماعی اینترنتی با مقوله‌هایی نظیر نحوه ارتباط با جنس مخالف و شیوه محاورات اعضا در محیط بیرونی ارتباط وجود دارد. بنابراین، می‌توان گفت میان عضویت در شبکه‌های اجتماعی اینترنتی و سبک زندگی جوانان ارتباط وجود دارد.

کیا و نور مرادآبادی (۱۳۹۱) مطالعه‌ای را با عنوان «عوامل مرتبط با گرایش دانشجویان به شبکه اجتماعی فیس‌بوک» به انجام رساندند. نتایج قسمت دوم نشان می‌دهد که عواملی نظیر اشتراک اطلاعات و اخبار، آزادی در ارتباط، جریان آزاد اطلاعات در شبکه، توانایی کنترل مخاطب بر اطلاعات شخصی و برابری اصولی در شبکه، در پیوستن دانشجویان به این شبکه نقش اساسی داشته است.

هارت (۲۰۱۱) در پژوهشی با عنوان «بررسی میزان استفاده دانش‌آموزان از شبکه‌های مجازی اجتماعی» نشان داد دوران مختلف تحصیل بر استفاده یا لذت بردن محصلان از

سایت‌های شبکه‌های اجتماعی تأثیر دارد و هر چه آنان مراحل بالاتری را سپری می‌کنند، رفتار و نگرششان نسبت به استفاده از این شبکه‌های اجتماعی برخط، کاربردی‌تر می‌شود. هورجانانان جی (۲۰۰۱) تأثیر اینترنت را در زمینه اجتماعی، از سه بعد کارکرد خانواده، فعالیت‌های اوقات فراغت، آزادی‌های فردی و پنهان‌کاری مورد بررسی قرار داده است. در مورد کارکرد خانواده، فعالیت با اعضای خانواده است که بین استفاده‌کنندگان و عدم استفاده‌کنندگان تفاوت معناداری به وجود می‌آورد. در مورد اوقات فراغت، سه متغیر که مربوط به روزنامه خواندن، گوش دادن به رادیو و تماشای تلویزیون، ارتباط پنج متغیر با دوستان است، در بین استفاده‌کنندگان و کسانی که از اینترنت استفاده می‌کنند تفاوت معناداری وجود دارد.

روش تحقیق

پژوهش حاضر در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار دارد و بر اساس چگونگی به دست آوردن داده‌های موردنیاز نیز می‌توان آن را جزء پژوهش‌های توصیفی و از نوع همبستگی محسوب کرد. با توجه به اینکه پژوهش حاضر به دنبال شناسایی رابطه‌ی شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء اخلاق و رفتار دانشجویان است، روش پژوهش پیمایشی است. جامعه آماری موردپژوهش دانشجویان دختر و پسر مقطع کارشناسی سال ۱۳۹۸ دانشگاه فرهنگیان یزد است. نمونه‌گیری به صورت تصادفی از ۳۰۱ دانشجوی دختر و پسر در مقطع تحصیلی کارشناسی سال ۱۳۹۸ رشته‌های تحصیلی مختلف دانشگاه فرهنگیان پردیس‌های استان یزد، بر اساس جدول کرجسی مورگان نمونه‌گیری شد و به آزمودنی‌ها اطمینان داده می‌شد که پاسخ‌های آن‌ها محرمانه خواهد ماند. پرسشنامه مورد استفاده محقق ساخته با طیف در مقیاس لیکرت (۵گزینه‌ای) است. برای سنجش روایی پرسشنامه مورد استفاده، دو آزمون روایی محتوا و روایی ساختار مورد استفاده قرار گرفت. از آنجا که انتخاب گویه‌های پرسشنامه بر اساس ادبیات صورت گرفته و همه آن‌ها به وسیله تحقیقات معتبر مورد پشتیبانی قرار گرفته‌اند، ابزار اندازه‌گیری دارای روایی محتوای لازم است. همچنین در حین و پس از طراحی پرسشنامه، نظرات کارشناسان نیز در این ارتباط مورد توجه قرار گرفته است. همچنین برای تعیین روایی ساختار، پرسشنامه در

اختیار ۱۲ نفر از کارشناسان متخصص قرار داده شد تا در خصوص پرسشنامه اظهار نظر کنند. بعد از بررسی‌های به عمل آمده و اصلاحات پرسشنامه، روایی آن مورد تأیید قرار گرفت. برای محاسبه پایایی پرسشنامه، ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شد. مقدار آلفای کرونباخ به کمک نرم‌افزار ۰/۸۹۰ به دست آمد که این ضریب مطلوب است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های کلموگروف اسمیرنوف و آزمون تی (در صورت نرمال بودن جامعه) یا آزمون رتبه‌های علامت‌دار ویلکاکسون (در صورت نرمال نبودن جامعه) و از آزمون فریدمن استفاده شد.

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اصلی این پژوهش عبارت است از: شبکه‌های اجتماعی مجازی در رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران دانشجو تأثیر گذارند. با توجه به فرضیه اصلی فرضیه‌های فرعی این پژوهش عبارت‌اند از:

بین اشتراک‌گذاری مطالب و محتواهای کاربران دانشجو و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود دارد.

- ۱) بین روابط درون شبکه‌ای کاربران دانشجو و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود دارد.
- ۲) بین هم‌نوایی درون گروهی کاربران دانشجو و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود دارد.
- ۳) بین تغییر نگرش و افکار کاربران دانشجو و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود دارد.

یافته‌ها

بر اساس آمار و اطلاعات جمعیت شناختی، ۵۱/۴ درصد پاسخ‌دهندگان را دانشجویان پسر و ۴۹/۶ درصد پاسخ‌دهندگان را دانشجویان دختر تشکیل داده بودند. توزیع در گروه سنی ۱۹ الی ۲۱ سال در مقطع تحصیلی کارشناسی صورت گرفت.

فرضیه اول: بین به اشتراک‌گذاری اطلاعات کاربران دانشجو و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود دارد.

جدول ۲. آزمون کلموگروف اسمیرنف (متغیر به اشتراک گذاری اطلاعات کاربران در شبکه‌های اجتماعی)

مقدار تقریبی احتمال (دوطرفه)	Z کلموگروف اسمیرنف	پارامترهای توزیع نرمال بیشترین تفاوت‌ها					تعداد
		منفی	مثبت	قدر مطلق	انحراف استاندارد	میانگین	
۰/۰۰۰	۳/۲۱۷	-۰/۲۲۹	۰/۱۷۷	۰/۲۱۸	۱/۰۰۰	۳/۵۷۵	۳۰۱

با توجه به نرمال نبودن جامعه، آزمون ویلکاکسون انجام شد.

جدول ۳. آزمون رتبه‌های علامت‌دار ویلکاکسون

میانگین محاسبه شده	مقدار احتمال	تعداد نمونه برای آزمون					به اشتراک‌گذاری اطلاعات کاربران
		بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۳/۷	۰/۰۰۰						۳۰۱
میانگین							
۳/۵۷۷	۲/۳۴۱	۳/۳۴۱	۲/۸۰۴	۱/۱۶۵	۰/۳۳۶		

چون در اینجا مقدار احتمال برابر صفر است که کمتر از ۰/۰۱ است، فرض صفر با اطمینان ۹۹ درصد رد می‌شود و میانه بزرگ‌تر مساوی سه است، پس فرضیه دوم اثبات و بین به اشتراک‌گذاری اطلاعات کاربران دانشجو در شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان اثرگذار است.

فرضیه دوم: بین روابط درون‌شبکه‌ای کاربران مجازی دانشجو و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود دارد.

جدول ۴. آزمون کلموگروف اسمیرنف (متغیر روابط درون‌شبکه‌ای کاربران دانشجویی شبکه‌های اجتماعی مجازی)

مقدار تقریبی احتمال (دوطرفه)	Z کلموگروف اسمیرنف	پارامترهای توزیع نرمال بیشترین تفاوت‌ها					تعداد
		منفی	مثبت	قدر مطلق	انحراف استاندارد	میانگین	
۰/۰۰۰	۳/۰۶۶	-۰/۲۱۱	۰/۱۶۶	۰/۲۱۴	۰/۸۹۹	۳/۵۶۳	۳۰۱

با توجه به نرمال نبودن جامعه آزمون ویلکاکسون انجام شد.

جدول ۵. آزمون رتبه‌های علامت‌دار ویلکاکسون

میان‌محاسبه شده	مقدار احتمال		تعداد نمونه برای آزمون			روابط درون‌شبکه‌ای
	۰/۰۰۰		۳۰۱			کاربران دانشجو
۳/۶	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۳/۵۶۳	۲/۶۲۹	۳/۲۳۴	۲/۲۴۸	۱/۴۳۹	۰/۳۳۶	

چون در اینجا مقدار احتمال برابر صفر است که کمتر از ۰/۰۱ است، لذا فرض صفر با اطمینان ۹۹ درصد رد می‌شود و میانه بزرگ‌تر مساوی سه است، پس فرضیه سوم به اثبات رسید. به این معنی که بین روابط درون‌شبکه‌ای کاربران شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء رفتار و آداب اخلاقی آنان رابطه وجود دارد.

فرضیه سوم: بین تغییر نگرش و رفتار کاربران توسط شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود دارد.

جدول ۶. آزمون کلموگروف اسمیرنف (متغیر تغییر نگرش و رفتار کاربران دانشجو توسط شبکه‌های اجتماعی مجازی)

مقدار تقریبی احتمال (دوطرفه)	Z کلموگروف اسمیرنف	بیشترین تفاوت‌ها			پارامترهای توزیع نرمال		تعداد
		منفی	مثبت	قدر مطلق	انحراف استاندارد	میانگین	
۰/۰۰۰	۳/۰۱۹	-۰/۲۰۴	۰/۱۶۸	۰/۲۱۱	۰/۰۶۶	۳/۴۱۱	۳۰۱

با توجه به نرمال نبودن جامعه، آزمون ویلکاکسون انجام شد.

جدول ۷. آزمون رتبه‌های علامت‌دار ویلکاکسون

میان‌محاسبه شده	مقدار احتمال		تعداد نمونه برای آزمون		تغییر نگرش و افکار	
	۰/۰۰۰		۳۰۱		کاربران دانشجو	
۳/۵	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم	
۳/۴۱۱	۱/۶۷۸	۳/۳۱۲	۲/۷۱۲	۲/۳۳۱	۰/۰۷۹	

چون در اینجا مقدار احتمال برابر صفر است که کمتر از $0/01$ است لذا فرض صفر با اطمینان ۹۹ درصد رد می‌شود و میانه بزرگتر مساوی سه است و فرضیه چهارم ما به اثبات می‌رسد. پس شبکه‌های اجتماعی مجازی با ایجاد تغییر نگرش و افکار در کاربران دانشجو در رشد سوء رفتار و آداب اخلاقی آنان تأثیرگذار هستند.

فرضیه چهارم: بین هم‌نوابی درون‌گروهی کاربران دانشجو و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود دارد.

جدول ۸. آزمون کلموگروف اسمیرنوف (متغیر هم‌نوابی درون‌گروهی کاربران دانشجو شبکه‌های اجتماعی مجازی)

مقدار تقریبی احتمال (دوطرفه)	Z کلموگروف اسمیرنوف	پارامترهای توزیع نرمال					تعداد
		بیشترین تفاوت‌ها			انحراف استاندارد	میانگین	
		منفی	مثبت	قدر مطلق			
۰/۰۰۰	۳/۴۱۵	-۰/۲۱۴	۰/۱۵۷	۰/۲۱۶	۰/۰۶۱	۳/۴۵۹	۳۰۱

با توجه به نرمال نبودن جامعه، آزمون ویلکاکسون انجام شد.

جدول ۹. آزمون رتبه‌های علامت‌دار ویلکاکسون

میان‌ه محاسبه شده	مقدار احتمال	تعداد نمونه برای آزمون		هم‌نوابی درون‌گروهی کاربران دانشجو	
۳/۶	۰/۰۰۰	۳۰۱		کاربران دانشجو	
میانگین	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
۳/۴۵۹	۱/۹۶۰	۳/۵۵۱	۲/۸۱۹	۱/۲۲۹	۰/۴۱۹

چون در اینجا مقدار احتمال برابر صفر است که کمتر از $0/01$ است، لذا فرض صفر با اطمینان ۹۹ درصد رد می‌شود و میانه بزرگ‌تر مساوی سه است. پس فرضیه پنجم به اثبات می‌رسد؛ بنابراین بین هم‌نوابی درون‌گروهی کاربران دانشجو در شبکه‌های اجتماعی مجازی رشد سوء اخلاق و رفتار آنان رابطه وجود داشته و بر آنان تأثیرگذار است.

برای اولویت‌بندی هریک از متغیرهای اشتراک اطلاعات کاربران دانشجو، روابط درون‌شبکه‌ای کاربران دانشجو، تغییر نگرش کاربران دانشجو و هم‌نوابی درون‌گروهی کاربران دانشجو از آزمون فریدمن استفاده شد.

جدول ۱۰. رتبه‌بندی متغیرها

رتبه	میانگین رتبه	متغیرها	ردیف
اول	۳/۵۷۶	به اشتراک‌گذاری مطالب و اطلاعات کاربران دانشجو	۱
دوم	۳/۵۶۱	روابط درون‌شبکه‌ای کاربران دانشجو	۲
سوم	۳/۴۵۵	همنوایی درون‌گرایی کاربران دانشجو	۳
چهارم	۳/۴۰۹	تغییر نگرش و رفتار کاربران دانشجو	۴

بر اساس نتایج جدول شماره ۱۰ به ترتیب متغیرهای اشتراک اطلاعات، روابط درون‌شبکه‌ای کاربران، همنوایی درون‌گروهی و تغییر نگرش کاربران در اولویت اهمیت قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، از طریق تأیید هر یک از فرضیه‌ها ثابت شد که ارتباط معنا داری بین رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران دانشجو و شبکه‌های اجتماعی مجازی وجود دارد. بدین ترتیب که در فرضیه اول پژوهش رابطه بین به اشتراک‌گذاری اطلاعات کاربران در شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران دانشجو اثبات شد. البته این مطلب از طریق پیمایش در جامعه آماری نیز به اثبات رسیده است. در فرضیه دوم پژوهش نیز رابطه بین روابط درون‌شبکه‌ای کاربران دانشجو در شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان از طریق آزمون‌ها و بررسی‌های صورت گرفته اثبات شد. در فرضیه سوم پژوهش نیز رابطه بین ایجاد تغییر نگرش و رفتار کاربران دانشجو در شبکه‌های مجازی و سوء اخلاق و رفتار آنان اثبات شد. علاوه بر آن این موضوع از طریق پیمایش در جامعه آماری نیز به اثبات رسید و در نهایت در فرضیه چهارم، رابطه بین همنوایی درون‌گروهی کاربران دانشجو در شبکه‌های اجتماعی مجازی و رشد سوء اخلاق و رفتار آنان اثبات شد. بر اساس تحلیل‌های صورت گرفته می‌توان نتیجه گرفت که: شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌توانند در صورت نبود فرهنگ‌سازی و آموزش‌های لازم، تغییر رفتار و آداب فردی و اجتماعی را راحت‌تر سازمان‌دهی و مدیریت کرده و منشأ رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران شوند. علاوه بر این، شبکه‌های اجتماعی روزبه‌روز قوی‌تر و هوشمندتر می‌شوند و کاربران آن نیز روزبه‌روز افزایش می‌یابند زیرا آینده از آن شبکه‌های اجتماعی مجازی

قلمداد شده و چالش اصلی دولت‌های امروزی در حوزه بسترسازی آسیب‌های اخلاقی و اجتماعی و کنترل و مدیریت جامعه محسوب خواهند شد بنابراین شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین فضاها و مکان‌هایی هستند که افکار و عقاید افراد با هویت‌های واقعی و ساختگی به اشتراک گذاشته می‌شود و می‌توانند با ایجاد تغییرات معنادار، بر رشد سوء اخلاق و رفتار کاربران تأثیر به‌سزای داشته باشد. از این‌رو لازم است هرچه سریع‌تر شبکه ملی اطلاعات راه‌اندازی شده و نظارت جدی بر محتواهای غیراخلاقی اعمال و با حمایت از ایده پردازان و نهادهای تأثیرگذار فرهنگی مباحث اخلاقی جذاب تولید و توسعه و نشر یابد.

مقایسه نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش کوهی (۱۳۹۰) مبنی بر اینکه شبکه‌های اجتماعی مجازی با توان بالقوه خود می‌توانند منشأ تهدید باشند، همسو است. یافته‌های پژوهش حاضر همچنین با یافته‌های تحقیق یاسمی‌نژاد، آزادی و امویی (۱۳۹۰) در اینکه شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی به دلیل قدرتمند بودن در عرصه اطلاع‌رسانی می‌توانند امنیت اجتماعی را مورد تهدید قرار دهند همسو است. علاوه بر این، یافته‌های تحقیق حاضر با یافته‌های تحقیق قاسمی (۱۳۹۱) مبنی بر گسترش روزافزون شبکه‌های اجتماعی مجازی و بالطبع تضعیف پیوندهای سنتی، تأثیرگذاری بر نگرش‌ها و رفتار، کاهش همدلی، احساس تعلق ملی و انسجام اجتماعی توسط شبکه‌های اجتماعی مجازی، همسو است. در همین رابطه پیشنهادها زیر ارائه می‌گردد:

- * بهره‌گیری از جامعه دانشگاهی و نخبگان جهت راه‌اندازی فوری شبکه ملی اطلاعات (اینترنت ملی)
- * تشکیل کارگروه ویژه و بررسی و تحلیل مستمر شبکه‌های اجتماعی مجازی به‌صورت دوره‌ای و منظم در دانشگاه
- * رصد دائمی شبکه‌های مجازی به‌صورت علمی و انجام پژوهش‌های منظم و بیان تأثیرات نابهنجار آن‌ها و اطلاع‌رسانی به کاربران دانشجو
- * توجه جدی به کارکردهای همگرایی، خرد جمعی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، ابزاری، رسانه‌ای و منبع شبکه‌های اجتماعی

- * لزوم شناخت و هدایت کاربران دانشجوی توانمند شبکه‌های اجتماعی مجازی
- * آموزش و ارتقاء در راستای توانمندتر شدن متولیان فرهنگ‌سازی دانشگاهی
- * غنا بخشی به محتواهای مناسب و جذاب شبکه‌های مجازی و کانال‌هایی که دانشجویان عضویت دارند.
- * شناسایی شبکه‌های اجتماعی مجازی (با توجه به تأثیرپذیری افراد از گروه‌هایی که به آن تعلق دارند) که موجبات رشد سوء رفتار و آداب اخلاقی دانشجویان را فراهم می‌نمایند و تلاش برای اصلاح یا فیلتر و حذف آن‌ها از طریق حضور مستمر و رصد هوشیارانه مراجع ذی‌ربط.

فهرست منابع

- آذری، غلامرضا (۱۳۸۴). مقدمه‌ای بر اصول و مبانی ارتباطات. تهران: اداره کل آموزش سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران.
- بیل، دیوید (۱۳۸۹). درآمدی بر فرهنگ‌های سایبر. ترجمه مسعود کوثری و حسین حسینی. تهران: جامعه‌شناسان.
- خبرگزاری مهر (۱۳۹۷). رشد ۲ میلیونی مشترکان اینترنت موبایل در یک سال. بازیابی شده از: <https://www.mehrnews.com/news/4558349>
- خسروجردی، شاهرخ. (۱۳۹۳). بررسی میزان تأثیرگذاری شبکه‌های اجتماعی اینترنتی بر نگرش شهروندان تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی امین.
- داودی دهقانی، ابراهیم؛ شمسایی، مهدی و بارانی، محمد (۱۳۹۷). «رابطه شبکه‌های اجتماعی مجازی با ارتکاب جرائم خشن». مجله پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، سال سیزدهم، شماره ۱: ۶۵-۹۰.
- دیویی، جان (۱۹۵۲). مدرسه و اجتماع. ترجمه مشفق همدانی. تهران: صافی علیشاه.
- زیمیل، جورج (۱۳۸۶). مقالاتی درباره تفسیر در علم اجتماعی، ترجمه شهناز مسمی‌پرست. تهران: شرکت سهامی انتشار.
- شارع پور، محمود (۱۳۸۶). تأثیر ویژگی‌های فضای شهری بر پیشگیری از جرم و آسیب‌های اجتماعی. در مجموعه مقالات نخستین همایش علمی-کاربردی ارتقای امنیت اجتماعی. گرگان، اردیبهشت ۱۳۸۶.
- عباسی قادی مجتبی و خلیلی کاشانی، مرتضی (۱۳۹۰). تأثیر اینترنت بر هویت ملی. تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ضیایی پرور، حمید (۱۳۸۸). بررسی نفوذ شبکه‌های اجتماعی مجازی در میان کاربران ایرانی. فصلنامه رسانه، شماره ۸۰: ۲۳-۴۲.
- قاسمی، وحید؛ عدلی پور، صمد و کیان پور، مسعود (۱۳۹۱). تعامل در فضای مجازی شبکه‌های اجتماعی اینترنتی و تأثیر آن بر هویت دینی جوانان، مطالعه موردی فیس‌بوک و جوانان شهر اصفهان. فصلنامه دین و ارتباطات، دوره ۱۹، شماره ۴۲: ۵-۳۶.
- قریشی، سید علی‌اکبر (۱۳۷۱). قاموس قرآن، ج ۵. تهران: دارالکتب الاسلامیه.
- کاستلز، مانوئل (۱۳۸۰). عصر اطلاعات؛ ظهور جامعه شبکه‌ای (جلد اول). ترجمه احد علیقلیان و افشین خاکباز. تهران: طرح نو.
- کریمی، عبدالعظیم (۱۳۷۴). تربیت دینی. تهران: قدیانی.
- کوهی، رضا (۱۳۹۰). الزامات پدافند غیرعامل در برابر تهدیدات شبکه‌های اجتماعی مجازی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم و فنون فارابی.

- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸). تجدد و تشخیص. ترجمه ناصر موفقیان. تهران: نشر- نی.
- مک کوئیل، دنیس (۱۳۸۲). درآمدی بر نظریه ارتباطات جمعی. ترجمه پرویز اجلالی. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها.
- منتظر قائم، مهدی و تاتار، عبدالعزیز (۱۳۸۴). اینترنت، سرمایه اجتماعی و گروه‌های خاموش. فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات، دوره ۴: ۲۲۳-۲۶۰.
- مهدی زاده، سید محمد (۱۳۸۹). نظریه‌های رسانه؛ اندیشه‌های رایج و دیدگاه‌های انتقادی. تهران: نشر همشهری.
- مولانا، حمید (۱۳۸۴). اطلاعات و ارتباطات جهان؛ مرزهای نو در روابط بین‌الملل. ترجمه اسدالله آزاد، محمدحسن زاده و مریم اخوتی. تهران: کتاب دار.
- هابرماس، یورگن (۱۳۸۵). نظریه کنش ارتباطی. ترجمه کمال پولادی. تهران: روزنامه ایران ۵.
- همشهری آنلاین (۱۳۹۶). ایران در جمع ۲۰ کشور پرکاربر اینترنت جهان. بازیابی شده از: <https://www.hamshahrionline.ir/news/386099>
- Bell, D.; Kennedy, B. (2000). *The Cybercultures Reader*. London: Rutledge.
- Bell, Daniel (1979). *The Social Framework of the Information Society*. in Dertouzous and Moses.
- Castells, Manuel (1997). *The Informational City: Information Technology, Economic Restructuring and the Urban-Regional process*. Oxford: Blacwell.
- Tarde, Gabriel (1903), *The laws of imitation*, (Elsie Clews Parsons Trans). New York: The Mershon Company Press.
- Tarde, Gabriel (2000), *Social laws: An outline of sociology*. (Howard C. Warren Trans). New York: Batoche Books Kitchener Press.

دور الشبكات الافتراضية في نمو سوء الخلق و سلوك الطلاب الجامعية
المستعملة

محمد حسن التولائي^١

٥٤

المجلد ٣٠
ربيع ١٤٤٣

ورقة البحث

الواردة:

١٥ ذوالقعدة ١٤٤١

المقبولة:

٧ ربيع الثاني ١٤٤٢

صص: ١٣٩-١٣١

ISSN: 2251-6972
E-ISSN: 2645-5196

DOR: 20.1001.1.22516972.1401.30.54.5.0

Mhtavala@gmail.com

١. أستاذ، قسم المعارف، جامعة الفرهنكيان، يزد، ايران.

الملخص

تمت كتابة هذه الدراسة بهدف تحديد العلاقة بين الشبكات الاجتماعية الافتراضية وتزايد سوء الخلق و سلوك الطلاب الجامعية. يكون هذا التحقيق من حيث الفرض العملي والماهية، توصيفي- تحليلي. ويتألف المجتمع الإحصائي للدراسة من الخبراء وأساتذة الحوزة والجامعة وخبراء الثقافة وشرطة الفنا، و وفقاً لجدول كرجسي موركان تم اختيار ٢٠١ شخصاً كعينة وعشوائية. تم إجراء جمع البيانات باستخدام استبيان من إعداد الباحث تم تأكيد صحة المحتوى وصحة الهيكل. تم الحصول على موقوية الاستبيان عن طريق حساب معامل ألفا كرونباخ البالغ ٠.٨٩. تم تحليل البيانات باستخدام اختبار كولموكروف-اسميرنف، واختبار تصنيف الرمزي ويلكاسكون، واختبار فريدمن. اثبت جميع مفروضات البحث و هي على الترتيب: انتشار محتوى الطلاب الجامعية المستعملين، ارتباطات الداخلة في الشبكة لطلاب الجامعية المستعملين، التوافق الداخلة في الشبكة بين طلاب جامعية مستعملين و تغير افكارهم و سلوكهم في الشبكات الاجتماعية الافتراضية، كل هذه الموارد لها الاولوية في التأثير و تنمية سوء خلقهم و سوء سلوكهم.

الكلمات الرئيسية: التربية، الشبكة الافتراضية، الأخلاق، الثقافة.